

מורשתה להנחיל

גיליון א' | פר' תז"מ - אחו"ק | אייר תשפ"ו

מהנעשה ורהנשמע

אנו עומדים ברגע מרגש, רגע הופעתו של הגיליון הדו-שבועי מבית 'מורשת הנחל'. במדור זה נשתף אתכם בטעימה מן הנעשה והנשמע בין כותלי הארגון ברחבי ארה"ק.

בתקופה האחרונה מתחדשת הפעילות בתנופה, תוך הקפדה על איכות ועומק כמיטב המורשת ותוך התמקדות בהחדרת קיום עצותיו הקדושות של רבינו בתמימות ופשיטות שהיא ההתקשרות האמיתית לצדיק - ואלה העומדים ביסוד הפעילות.

פרויקט 'אויסגעארבעט'

מבצע שנתי ייחודי בקרב 400 ילדי עשרת הסניפים של "חבורות הנערים". במסגרת הפרויקט הרחב 'אויסגעארבעט - יהודי שזכה לעבוד על מידותיו', המלווה במבצעים מיוחדים, במסגרתו יסיימו התלמידים את 'ספר המידות' מדי ארבע שנים.

המידה החודשית: בכל חודש מתמקדים במידה אחרת. בחודשים האחרונים עסקו במידות האמת והאמונה, ובחודש אייר עסקו במידת הכנסת אורחים.

לשם כך הושקו חוברות לימוד הכוללות את סעיפי ספר המידות עם ביאור קל השווה לכל נפש, בתוספת סיפורי צדיקים. כמו כן, המדור 'עבודת המידות השבוע' המעניק כלים ליישום מעשי.

לעבן מיטן רבי'ן

בחורף האחרון הוכרו בקרב חבורות הבחורים על מבצע 'לעבן מיטן רבי'ן' שהתפרס על כל ימי השבועיים. המטרה: להתעורר בדרכי צותיו ולהתחזק בנועם תורתו של רביה"ק, תוך שימת דגש על 'יהדות פשוט' - מקווה, לימוד הלכה, התבודדות, אמירת תיקון הכללי וליקוטי תפילות. המבצע הקנה למשתתפים נקודות עבור זכאות לאש"ל ביקרית מורשת אומן' לצד הגרלות ופרסים.

לבבי אשיחה

לקראת ימי בין הזמנים ניסן, יצאנו בקמפיין משולב: הבחורים ממשיכים לנצל את 'החודש הגורלי' בהשקעה בקיום עצות רביה"ק: חצות, ותיקין ותפילה בכוח, לימוד הלכה וספרי רביה"ק, אולם השנה הוספנו נדבך נוסף: 'הבריח התיכון' - עצת ההתבודדות, תחת הכותרת "לבבי אשיחה".

כ-400 בחורים ב-16 סניפי ישיבות בין הזמנים למדו מדי יום בסדר המיוחד 'מקחו של צדיק', העוסק בגוונים השונים של עצת ההתבודדות. לצורך כך הודפסה חוברת לימודים ייחודית המקיפה את תורת ההתבודדות, ולצד זה נערכו גם מבצעים מיוחדים לעידוד קיום התבודדות מדי יום. במבצע זה צברו המשתתפים נקודות להשתתפות ב"מסע שלושת ימים" שיתקיים בסיום חודש ניסן, יחד עם הגרלות ומבצעים נוספים.

עד אנה אשית עצות...

מ

ה יהיה? מה נעשה? איך נצא מזה?
לעתים נדמה לו לאדם כי חיבוטי הנפש האלה לא יסתיימו לעולם.

הוא אינו רוצה אלא לרצות לעבוד את ה'. נכון, הוא נופל, הוא נפל והוא - כך הוא חושש - עוד יפול ח"ו. אבל הוא, הרצון הפנימי שלו, המהות האמיתית שלו, מה שהוא באמת היה רוצה לעשות - זה לעבוד את ה'.

אבל איך? מה עליו לעשות? יעשה כך? אולי להיפך? דומה כאילו על כל צעד שהוא מנסה לצעוד ועל כל שעל שהוא מנסה להתקדם נאספים הררים של התלבטויות והתחבטויות ושאלות וספקות. ומה האמת? ומה באמת רצון ה'? ואולי זה בכלל עצת היצר?

ומה עושים, אוי, מה עושים!?

וכבר עומד דוד המלך ע"ה וזועק: עד אנה אשית עצות בנפשי? גון בלבבי יומם עד אנה ירום איבי עלי...!

הכיפורים, עומד הכהן הגדול ומטיל גרלות בין שני שעירים: ונתן אהרן על שני השעירים גרלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל.

מה ענינו של גורל לכאן?

רבי נתן (הלכות ת"ב ושאר תעניות ד) מסביר "שמחמת רבוי העוונות של כל ישראל של כל השנה שצריכין להתודות עליהם על השעיר לעזאזל, מחמת זה קשה לקרר האמת אינה לה' ואינה לעזאזל כי אם על-ידי הגורל, ועל-ידי זה דקא נהבדר העצה האמתית."

למה גורל? משום שגורל עניינו הוא שמשליך עצתו על השם? תבדק פפי מה שייצא גורלו מהשם? תבדק בבחינת "אתה תומיך גורלי".

כאשר אין יודעים מה לעשות, כאשר אנו כל כך מסובכים בעוונות עד שאיננו יודעים לשנת עצות בנפשינו, כאשר "מתבגרים העוונות כל קף עד שאי אפשר בשום אופן לתת צעה בנפשו, כי עצתו חלוקה מאד", כאשר על כל צעד שעושה האדם מתגברים הספקות והחששות והפחדים, והוא אינו יודע מה לעשות - נפנה "אל שני השעירים גורלות" ללימוד:

במצב כזה - ומי מאיתנו אינו במצב כזה... - נותרת לנו עצה אחת: להשליך עצמינו לחלוטין על השם יתברך. במצב כזה, זהו בעצמו עקר העצה לצעק להשם? תבדק 'עד אנה אשית עצות בנפשי' וכי ולהשליך יקבו על השם? תבדק ולסמוך עליו? תבדק לבד.

זהו עיקר העצה: לצעק להשם? תבדק!

**כאשר על כל
צעד שעושה
האדם מתגברים
הספקות
והחששות
והפחדים,
והוא אינו יודע
מה לעשות
- נפנה "אל
שני השעירים
גורלות"
לימוד...**

מכירה עם אפשרות החזרה

שאלה שנשאלתי השבוע:

יעקב התנהג מאוד יפה בימים שלפני פסח וגם השתתף בעירונות רבה בליל הסדר, לכן קנה לו אביו ביום ראשון דחוף"מ מכוננית עם שלט שמחירה היה רב מאוד. כמובן שיעקב פתח מיד את המתנה [אחר שבירך ברכת שהחינוך] והתחיל להשתמש בה בשמחה רבה. לכבוד שביעי של פסח הגיעה הסבתא של יעקב והביאה לו מתנה יקרה. כשפתח את המתנה, גילה שהסבתא הביאה לו בדיוק את אותה מתנה שאביו קנה לו, ונפשו בשאלתו: כיון שע"פ חוק אפשר להחזיר מוצר עד 14 יום, ואם הוא עדיין באריזה המקורית לא מקזזים כלום, ואם כבר נעשה בו שימוש מקזזים 7%, לכן הוא רוצה להחזיר את המתנה החדשה היכן שקנה את המתנה הראשונה, כאילו הוא מחזיר את המתנה הראשונה, והשאלה האם מותר לעשות זאת?

אמנם אע"פ שהחוק מחייב רק תשלום של 7%, מ"מ מסתבר מאוד שהנוק של המוכר מפתחת המשחק הוא הרבה יותר מ 7%. רק אין לו ברירה וחייב לקבל בחזרה, וא"כ יש אומדנא דמוכח מאוד שהמוכר ודאי מתרצה לקבל מוצר חדש באריזה מאשר לקבל מוצר פתוח עם קיזוז מהמחיר, וכיון שיש כזה אומדנא ברורה אין צריך לשואלו על כך, ויכול להחזיר לו את החפץ השני [ולפי אומדנא זו, אף אם נאמר שאין זה הלוואה אלא מכירה גמורה עם תנאי, ג"כ יכול להחזיר את החפץ השני, כי עדיף למוכר לקבל חפץ חדש מאשר חפץ משומש].

העולה לדינא:

- א. מצד ההלכה הפשוטה אינו יכול להחזיר חפץ אחר בלי רשות מהמוכר, אמנם באופן שברור שיש אומדנא דמוכח שעדיף למוכר לקבל מוצר חדש ולא מוצר משומש עם קיזוז מהמחיר, יכול להחזיר בלי לספר לו.
- ב. כל מכירה עם תנאי שהמוכר או הקונה יכולים להחזיר את המקח ולקבל כספם בחזרה, אין זה מכירה אלא הלוואה, ואם לא ישלם על השימוש בחפץ, הוי ריבית גמורה.

והנה הסיבה שהלוקח יכול לחייב את המוכר לקבל את החפץ בחזרה, משום שע"פ חוק רשאי כל קונה לחזור בו מהמקח עד זמן מסויים, הרי עד זמן זה אין זה מכר עם תנאי אלא הלוואה עם משכון, ויש לברר בכל מלוה שקיבל משכון ואבד או ניווק, האם יכול להחזיר חפץ אחר בדיוק כמותו, או לא.

הנה יש לדון בגדר מה שמחייבים את הקונה לקזוז ממחיר החפץ אם התחיל להשתמש בו, יש צד לומר שהוא מדין נזק, שגרם נזק לחפץ שכעת נחשב חפץ משומש, ולכן מחייבים אותו ב 7% כפיצוי על הנזק. או דילמא הוא מדין דמי שימוש בחפץ כמו דמי שכירות חפץ.

ולצד הראשון שהוא מדין נזק, הדין שמזיק יכול לשלם בכל חפץ אחר אפ"י אם יש לו מעות, וא"כ כאן יוכל להחזיר חפץ אחר, אף בלי לספר למוכר. אבל לפי הצד שהוא דמי שכירות, א"כ מיד שפתח את החפץ התחייב מיד בתשלום השכירות, וזה חייבים לשלם דווקא בכסף ולא בחפצים, וא"כ אין יכול להחזיר חפץ אחר בלי הסכמת המוכר, ומסתבר מאוד כמו צד זה, כיון שיש לו רשות לעשות זאת, א"א לקרוא לזה דמי נזק.

לכאורה אין לעשות כן, דאמנם היה כאן תנאי עם המוכר שיוכל להחזיר, אבל זה היה על המתנה הראשונה, ולא על חפץ אחר, אע"פ שדומה לו ממש, ובלי הסכמתו א"א להחזיר דבר אחר.

אמנם ע"פ האמת אין כאן מכירה עם תנאי, אלא דבר אחר לגמרי. דמבואר בחי"מ ס"י ר"ז סעי' ו' דאם מכר חפץ לחבירו והתנה המוכר שאם יהיו לו מעות יצטרך להחזיר לו את מה שמכר, אין זה נחשב למכר, אלא המעות נחשב כהלוואה והחפץ שבידו נחשב למשכון. והובא דין זה ביו"ד בהלכות ריבית ס"י קע"ד ס"א, ושם מבואר דאם הקונה משתמש בנתיים בחפץ בתנאי מראש, נחשב לריבית קצוצה, וגם אם לא התנו מראש, אסור מדרבנן, וכמו שכל מלוה אסור להשתמש במשכון מדין ריבית, אא"כ משלם עבור השימוש בו. ומבואר בשו"ע הרב ביו"ד שם דה"ה אם הלוקח התנה שיוכל להחזירו ולקבל מעותיו דאין זה מכר אלא הלוואה, וממילא אסור ללוקח להשתמש בחפץ בלי לשלם על השימוש¹.

1. בא"י שהחוק מחייב שאם פתח את החפץ להשתמש בו מקזזים ממחיר החפץ כ 7%. אין בעיה של ריבית, כי מ"מ"אם לא השתמש כלל, אין שום איסור ריבית, ולכן מותר לו לקבל את המחיר המלא, ואם אכן השתמש בחפץ, באמת לא מקבל את המחיר המלא, וממילא אין איסור ריבית. אמנם בחו"ל החוק מחייב להחזיר את המחיר המלא אף אם כבר השתמשו בחפץ, וא"כ אם קונה מיהודי, יש בו חשש של ריבית קצוצה.

כמו כן שמעתי להעיר בענין דמי הפקדון על בקבוקים שמשלמים 30 אג" על כל בקבוק והלוקח יכול להחזיר את הבקבוק ולקבל דמי הפקדון בחזרה, ולכאורה יוצא שאינו קונה את הבקבוק כיון שביכולתו לחייב את המוכר לקבלו בחזרה, וא"כ דמי הפקדון הם רק הלוואה, ומקבל תמורתו זכות שימוש בבקבוק בחינם, והוי ריבית. ויתכן שאם יתברר שאפשר להחזיר את הבקבוק לכל חנות, ולא רק היכן שקנה, א"כ בהכרח שאין זה הלוואה, ומותר, וצ"ע.

קדומים

אדר תשס"ג - המעמד המרגש שהתקיים בביהמ"ד אור אברהם במלאות שנה ליסוד חבורות הבחורים, ותחילת הלימוד ב"ספרים הקטנים".

נראים: הרה"ח ר' נחמן בורשטיין ואביו הרה"ח ר' משה, הרה"ח ר' נתן ליברמנט, הרה"ח ר' אברהם יצחק כרמל - זכרונם לברכה, ויב"ח הרי"ר ניסים כלפה והרי"ר יהודה קיפניס. באתנו מעמד חולק לראשונה "לוח הלימודים" השנתי היוצא לאור עד היום.

למען ידעו דוד אהרון

נחמן גלינסקי

על הרה"ח ר' נתן ליברמנש לא נישא אפילו הספד בודד, וגם הכתבה שלפניכם אינה מתימרת לשמש כהספד - מטרתה אחת ויחידה: להעביר הלאה את שלהבת האש שהבעיר ר' נתן במסירות נפש של ממש, כדי לשמר ולהלהיט את אשו של רבינו הקדוש למען תישמר במתכונתה המקורית לדורות עולם // חברי הנהלת מורשת הנחל בזכרונות אישיים הממחישים את שירת חייו של ר' נתן: 'טאהן פאר'ן רבי'ן' תוך דקדוק בלתי מתפשר על כל פרט ופרט בעבודת ה' ויראתו, מעמידים בפני הקוראים תמונת חיים של ברסלב'ר חסיד שהאמת נר לרגליו, ומרעידים את נימי הלב למען נזכה ללמוד ממעשיו ולילך בדרכיו.

ה עתה הסתיימה אסיפה סוערת של כלל פעילי חבורות הבחורים שע"י מורשת הנחל בארה"ק לקראת 'מסע שלושת ימים' המסורתית שמתקיימת גם השנה ביתר שאת, בה נידונו בסערה שלל נושאים במטרה אחת ויחידה: להעניק לבחורים מתנה יקרת ערך שתלווה אותם לכל חייהם - חיבור עמוק ופנימי לאורו ודרך עבודתו של רבינו הקדוש והטהור, וכפי שמטיבה מסגרת 'מורשת הנחל' לעשות זה עשרות בשנים.

בסיום האסיפה, לאחר שכלל הפעילים התפזרו לביתם - ביקשנו להמשיך באותו קו, ולהביא בפני ציבור אנ"ש יריעה כתובה שתעניק להם את המתנה הנדירה - הצצה קלה ליריעת חיים של ברסלב'ר חסיד המסור לרבו בכל נימי נפשו, מהזווית הייחודית של חברי הנהלת מורשת הנחל שנשארו איתנו סביב השולחן, כמי שהכירו את ר' נתן מתוקף מסירותו להתמסר בכל מאודו עבור חבורות הבחורים והאברכים, ואפילו חבורות הנערים הרכים וכפי שתשמעו בתוך השיחה, בכדי שזוכה לקבל מעט כלים ומושגים לאן אפשר לשאוף, ולקבל ידיעות ועובדות שיכולות לשנות לנו את החיים.

השתתפו: הר"ר שמעון צבי שפירא, הר"ר ראובן שיף, הר"ר אליעזר קירשבוים, והר"ר נתן יוסף בורשטיין.

סלידה מפרסום

ר' ראובן שיף: אנו עומדים לקראת יום השלושים של ר' נתן, הוא אשר התווה את דרכה של 'מורשת הנחל' כיצד להמשיך להעביר את דבר רבינו כנתינתה, בטירתה, ללא שום שינויים, ותמיד היה מעניק עצה ותושיה כיצד להנחיל דבר רבינו לכל אחד ואחד ממשתתפי מסגרות מורשת הנחל מקטן ועד גדול.

בנקודה זו חובה להדגיש שרצונו הברור של ר' נתן היה שלא ידברו בשבחו גם אחר פטירתו, והשיחה הזו איננה מיועדת כדי לספר על גדלותו ועבודתו אלא כדי לדבר

על מה שקיבלנו ממנו כדי שהנקודות הללו ילוו את הדורות הבאים, ובכדי שנוכל להעמיד לעצמנו תמרור ומורה דרך כיצד להמשיך בדרכים הללו.

לשם כך, ננסה להיזכר בנקודות ממשנת חינוכו בתורת רבינו הקדוש, שהראשונה מהן היא בדיוק זו שהזכרנו: שלא הסכים בשום פנים ואופן לעשות שום מציאות ממנו, אלא רק לשמש כשופר להעביר את דבר רבינו, ומעולם לא הרגיש את עצמו יותר מאחרים...

אכן, ר' נתן התרחק מפרסום כמטחוי קשת וכדי להמחיש עד כמה לא היה רוצה שיכתבו עליו אספר את מה שאמר לאחד מידידיו שאם היה יכול היה שורף את כל התמונות בו הוא מצולם...

ר' אליעזר קירשבוים: כל ימיו הוא ברח מכל דבר של ריח פרסום, לפעמים גם בקיצוניות חריגה, הוא רצה לחנך את הדור הירוד שלנו, שברסלב'ער חסיד חייב להתרחק מכל כבוד שררה ופרסום. כמה פעמים שאלתי אותו איך אפשר לעסוק בצרכי ציבור בלי לקבל קצת פרסום וגאווה, והוא ענה לי "צריך למסור את

הנפש למען הציבור", והיינו למרות שהוא נזהר כל כך מפרסום הוא לא נמנע בגלל כן מלעשות למען הציבור, והיה מתבטא, "אני אקבל גהינום על הפרסום, אך מה לא עושים למען רבינו הקדוש!".

ר' נתן יוסף בורשטיין: לאחר פטירתו התפרסמה הקלטה משיחה של ר' נתן מהשנים האחרונות בה ניתן לחוש את גודל שפלותו. היה זה הקלטה מכינוס פתיחת בין הזמנים' שע"י מורשת הנחל באחת

השנים האחרונות, ואת דבריו התחיל 'אינני מבין מדוע צריך להביא יהודי זקן מבית שמש לדבר בפני הבחורים'...

ר' שמעון צבי שפירא: ר' נתן לא סתם ברח מפרסום. היה לו פשוט פחד ויראה מכל בדל כבוד בכל צורה שהיא.

ימים מקדם

ר' שמעון צבי: אולי בתחילת השיחה כדאי להזכיר בקצרה את השתלשלות העניינים עד שזכינו להעמדת המסגרת הקדושה של 'מורשת הנחל' כדי להמשיך את דבר רבינו הקדוש כפי שהוא, בעידודו הישיר של ר' נתן ליברמנט.

היה זה לאחר פטירתם של כמה מגדולי זקני אנ"ש בשנת תשמ"ט, אז נסתלקו מעימנו זקני הרה"ח ר' שמואל שפירא, והרה"ח ר' וועלוול חשין זכר צדיקים לברכה, ובעיקר עם הסתלקותו של הרה"ח ר' לוי יצחק בנדר זצוק"ל שהיה האיש שהעביר את שלהבת האש של רבינו הקדוש כפי שעברה מדור לדור מאז רבינו הקדוש בעצמו על ידי תלמידיו ותלמידי תלמידיו, ור' לוי יצחק היה זה שקיבל את האש באומן והעבירה הלאה ללא שום סטייה.

בסמוך לפטירתו של ר' לוי יצחק ואיתו עימו שאר גדולי אנ"ש נוצר חלל ריק, ההרגשה הייתה נוראית, והשאלה עמדה בחלל האוויר: מה יהיה עם דבר

ר' דאובן שיף:

ר' נתן לא הסכים בשום פנים ואופן לעשות שום מיציאות ממנו, אלא רק לשמש כשופר להעביר את דבר רבינו, ומעולם לא הדגיש את עצמו יותר מאחרים...

למען ידעו דוד אחרון

ולהנות

מ כ ב ו ד

והערכה, אך הוא

עשה הכל למען חינוך הדור

הצעיר והנחלת מסורת ברסלב

בטהרתה, הן בשנים הראשונות והן

בשנים האחרונות ממש שלא וויתר למרות

חולשתו על ההתמסרות למען הבחורים

והאברכים, ומתפקידו ללמוד מדרכיו

ולהמשיך לעשות מה שביכולתו כדי לשמר

את הגחלת ולהמשיך לצעוד בדרך רבינו

הקדוש באותה רוח טהורה, במטרה להציל

את הדור הצעיר ולהמשיך את שלהבת האש

שהבעיר רבינו הקדוש.

ר' שמעון צבי: המסירות של ר' נתן למען

'מורשת הנחל' היא בלתי נתפסת. בכל עת

ובכל זמן הוא - ר' נתן, התלמיד חכם הישישי

- היה זמין. מתי שדיברתי איתו, גם אם

בעניינים אחרים - הוא היה שואל 'ומה עם

מורשת הנחל?' מפעם לפעם גם היה שואל

בישירות האופיינית לו, 'האם זה אותו דבר,

האם מקפידים על אותם יסודות עליהם קמה

מורשת הנחל?'

הייתי משתף אותו במה שקורה עם החבורות,

עם הבחורים האברכים וצעירי הצאן, והוא

נהנה לשמוע ש'עודו מחזיק בתומתו', שבי"ה

יש מאות הצועדים לאורו של רבינו הקדוש

כמדורי דורות עם עבודת חצות התבודדות

וכו'.

לא

ידעו את יוסף יהיה ברור

שגם בדורינו אנו שייך קימת חצות, וגם

בדור שכזה ניתן וחובה להתפלל דווקא לפני

זמן קריאת שמע הראשון כידוע מרבינו ז"ל

גודל ההקפדה בזה וכמו שהיה בכל הדורות

אצל אנ"ש, ועוד ועוד עניינים שהורגש צורך

בוער להנחילם לדור הצעיר, וכך בעשרה

בטבת תשס"א התאספו יחדיו תלמידי ר' לוי

יצחק בנדר ומשם יצאה הבשורה על הקמת

'מורשת הנחל' בעידודו הישיר של ר' נתן

ליברמנש שתמך ונתן גב איתן לעוסקים

במלאכה.

אז הוקמו מסגרות להנחלת דבר רבינו

הקדוש, בתחילה לאברכים, לאחר מכן

לבחורים ולבסוף גם לצעירי הצאן, בכדי

שמגדול ועד קטן יזכו כולם לקנות את דבר

רבינו הקדוש כפשוטו, ולהחדיר זאת החל

משנות הינקות בכדי שזה יחלחל ויחזיק עד

זקנה ושיבה, וכפי שר' נתן היה מגדיר זאת:

'ריינקייט' בענייניו של רבינו.

כמלאך האומד: גדל!

ר' אליעזר: אפשר לומר שר' נתן היה

המייסד של חבורות 'מורשת הנחל', וכיום

קשה לדמיין כמה מאמץ זה דרש ממנו.

ר' נתן היה יכול בקלות לשבת על מי מנוחות

רבינו, וכיצד

נוכה להמשכיות של ברסלב בטהרתה.

בימים ההם הגיע להתגורר בירושלים הרה"ח

ר' אברהם מרדכי פלברבוים ז"ל שהיה

ברסלביר חסיד נלהב ומשפיע תורה לעדרים,

ואיתו עמו ר' לייזר בורשטיין שיבלחט"א

התחילו לטכס עצה כיצד להמשיך את

שלהבת הקודש הלאה והלאה.

וכך החלו להלהיב אברכים יקרים, ולאט

לאט התגבשה קבוצה של אברכים שחפצו

בעבודת ה' ובהמשך ההקפדה על הדרך

הברורה שהתווה הרה"ח ר' לוי יצחק כפי

שקיבל מאנ"ש, כך החלו לעבוד יחדיו את ה'

בתפילה בכוח, בקימת חצות, ועוד.

באותו זמן יסדו גם שיעור שבועי קבוע בו

התאספו אברכי אנ"ש לשמוע את דבר ה'

מפי אחד מוותיקי אנ"ש שזוכר היטב את

הדור הקודם של הזקנים והעובדים כדי

להמשיך באותה דרך יקרה שהנחילו לנו.

בתחילה היה מדובר ששבוע אחד ימסר

שיעור מפי הרה"ח ר' יעקב מאיר שכטר

שליט"א ושבוע אחד מפי ר' נתן זצ"ל, אך

לבסוף ר' יעקב מאיר לא יכל לבוא וכך

התקבע שר' נתן מסר את השיעור בקביעות

מדי שבוע.

כך, במסירות מיוחדת היה מגיע ר' נתן מדי

שבוע בשבוע מעמנואל הרחוקה, ובחסד ה'

עלינו השלהבת שר' לוי יצחק הביא מאומן

המשיכה לבעור במלוא עוצמתה.

בהמשך, ביקשו החברים לערוך שבת באתרא

קדישא מירון בה ישנו ויסעדו יחדיו ויתחזקו

בעבודת ה', וממחשבה למעשה השבת יצאה

לפועל כשר' נתן ליברמנש שהתגורר אז

בעימנואל הגיע להשתתף בשבת.

השבת התקיימה בחדר 10, כששם ישנו ושם

אכלו, ולמרות צפיפות המקום ההרגשה

הייתה נעלית ביותר, כשלאחר השבת היה

ברור שקם ב"ה דבר חדש אצל אנ"ש -

חבורה מגובשת אשר מטרתה אחת היא:

להמשיך את דבר רבינו הקדוש ברמה.

מאז התחילו לערוך שבתות בקביעות, ושבת

ההתאחדות השנתית של 'מורשת הנחל'

שעדיין מתקיימת מידי שנה בשנה באתרא

קדישא מירון בהשתתפות מאות רבות של

אברכים היא תוצאה ישירה והמשך של אותו

שבת...

לאחר כעשור, כשילדיהם של אותם אברכים

צעירים שהשתתפו בחבורה החלו לגדול,

החלו האברכים לדון בינם לבין עצמם מה

ניתן לעשות בכדי להנחיל את אותו 'ברען' גם

לדור הצעיר - בכדי שגם לילדים הרכים אשר

למען ידעו דוד אחרון

הציל את ברסלב!

ר' ראובן: מן הראוי לציין את המכתב הייחודי שחקק ר' נתן בכתב ידו בשנת תשס"ה, שנים בודדות לאחר הקמת 'מורשת הנחל':

"לאחי ורעי היקרים הי"ו

הנני בזאת בפניה נרגשת, באשר קבוצת אברכים יקרים נטלו על עצמם המשימה להפיח רוח חיים בצעירי הצאן, להחזיר את דרך רביה"ק בטהרתה וכנתנתה מדור דור, ולשם כך הקימו לפני שלוש שנים מרכז תורה חינוך וחסד 'מורשת הנחל' ובעז"ה מצליחים למעלה מן המשוער.

זכות גדולה לי ללוות אותם מראשית דרכם, הן בעניינים הרוחניים והן בעניינים הגשמיים, וידוע אני שכל ההוצאות נעשים ממש בחשבון ודקדוק אך ורק על הדברים שהם מחוייבי המציאות, וכל מעשיהם לשם שמיים שלא ע"מ לקבל פרס ועבודתם ביגיעה רבה.

וארגון זה הוא תקוותנו שעל ידו יומשך אור רבינו הקדוש כאשר קיבלנו מדורות הקודמים - לדורות הבאים.

פונה אני לידידי ורעיי לתמוך ולסייע להמשיך אור הצדיק בעולם, ובוודאי שהבטחת רבינו הקדוש 'ממי שאני לוקח אני נותן' תתקיים בכל מי שיתמוך וסייע, כי לענ"ד אין לך צדקה אמיתית לצדיק גדולה מזו."

ואם לפני עשרים שנה הוא חקק בכתב ידו שזה הוא התקווה שעל ידו יומשך אור רבינו, הרי שלפני חודשיים אמר לי בלשון עבר: "מורשת הנחל הצילה את ברסלב!", כי אכן, בחסד ה' עלינו תקוותו התממשה...

ר' נתן יוסף: כידוע, אחר שר' נתן נקלע לסכנת חיים ונוזק לרפואה, הוא היה בביתו במשך זמן מה ולא

על פי הדרך המסורה לנו מדור דור.

בתחילת פעילות 'מורשת הנחל' זכיתי שר' נתן נסע יחד איתי לארצות הברית למסע בן כמה שבועות כדי לגייס מימון עבור הפעילות.

מורשת הנחל הוציאה אז חוברת עם השם 'ועכשיו', עליה התנוסס תמונה של אחד מבחורי החבורות ודמעתו על לחיו מהתעוררות באחת מהחבורות.

היו אז כעשרה כינוסים של אנשי שלומינו נדיבי עם, ובכל כינוס וכינוס הייתי עד למחזה המרטיט שחזר על עצמו: ר' נתן מוציא את החוברת, מראה את התמונה שעליה לנוכחים, ושואל ברטט: 'איך אפשר לקחת בחור צעיר, ולגרום לו לבכות?' ובעודו אומר זאת, החל בעצמו לבכות. כך הוא היה ממחיש מה 'מורשת הנחל' זוכה לחולל בנפשם של הבחורים על ידי המשכת דרכו של רבינו הקדוש כפי שהיא, ומעודד בכך את אנשי להבין איזו זכות הוא להשתתף בפעילות קדושה זו.

איך לגרום לבחור לבכות?

ר' אליעזר: כבר בעת הקמת מורשת הנחל, התייעצנו עם ר' נתן כל דבר, וכך גם במשך כל עשרים וחמש השנים מאז תשס"א, בכל צומת דרכים או שאלה יסודית, התייעצנו איתו, הוא הגבר אשר הקים עולה של שמירת המסורת של ברסלב, בלי שינויים למרות ירידת הדורות, הוא הגבר אשר שימש דוגמא אישית לכך, שלא וויתר על קוצו של יוד עד יום מיתתו, ובפרט בענייני הכבוד והפרסום, קיום העצות ובפרט בעצה הכללית 'התבודדות', ובזכות שנתן לנו כוח ועידוד בכל עת מצוא, זוכים אנו ב"ה לראות את אלפי הבוגרים ממשיכים לחנך את ילדיהם

בס"ט י"א אדר א' תשפ"ב

אבותי ורעי היקרים ה"ו
הנני בזאת בפניה נרגשת, באשר קבוצת אברכים יקרים נטלו על עצמם המשימה להפיח רוח חיים בצעירי הצאן, להחזיר את דרך רביה"ק בטהרתה וכנתנתה מדור דור, ולשם כך הקימו לפני שלוש שנים מרכז תורה חינוך וחסד 'מורשת הנחל' ובעז"ה מצליחים למעלה מן המשוער.

זכות גדולה לי ללוות אותם מראשית דרכם, הן בעניינים הרוחניים והן בעניינים הגשמיים, וידוע אני שכל ההוצאות נעשים ממש בחשבון ודקדוק אך ורק על הדברים שהם מחוייבי המציאות, וכל מעשיהם לשם שמיים שלא ע"מ לקבל פרס ועבודתם ביגיעה רבה.

וארגון זה הוא תקוותנו שעל ידו יומשך אור רבינו הקדוש כאשר קיבלנו מדורות הקודמים - לדורות הבאים.

פונה אני לידידי ורעיי לתמוך ולסייע להמשיך אור הצדיק בעולם, ובוודאי שהבטחת רבינו הקדוש 'ממי שאני לוקח אני נותן' תתקיים בכל מי שיתמוך וסייע, כי לענ"ד אין לך צדקה אמיתית לצדיק גדולה מזו."

ואם לפני עשרים שנה הוא חקק בכתב ידו שזה הוא התקווה שעל ידו יומשך אור רבינו, הרי שלפני חודשיים אמר לי בלשון עבר: "מורשת הנחל הצילה את ברסלב!", כי אכן, בחסד ה' עלינו תקוותו התממשה...

היום בבית
נתן יוסף

פעם? ברוך ה', ברוך ה' שאנו זוכים לכך!
 רבותי, ברוך ה', ברוך ה'! די תורה בליהט!
 (-התורה פורחת!) ברוך ה' שלומדים תורה,
 והא ראייה, כאן יושבים ציבור כה גדול
 של בחורים כן ירבה וכן יוסיף, ומבקשים
 התחזקות כיצד ללמוד טוב יותר בחודש
 ניסן."

חולשתו הגיע לכל האירועים המשמעותיים
 שעל ידי מורשת הנחל: כינוס ההתרמה
 עבור מורשת הנחל, פתיחת ישיבת בין
 הזמנים לבחורי החמד, מעמד סיום ליקוטי
 מוהר"ן שעל ידי מורשת הנחל, ועוד.

כדאי לציין את מה שאמר במעמד פתיחת
 ישיבת בין הזמנים בשנת תשפ"ג,
 כאשר התרגש לראות לא
 פחות משלוש מאות בחורי
 חמד המשתתפים כאחד
 במעמד ואף אמר
 'שהחינו וקיימנו
 והגיענו לזמן הזה',
 ואז התבטא בצורה
 נדירה, בתוך שיחה
 שארכה לא פחות
 משעה תמימה:

דיבר כלל לפני הציבור וכמעט לא יצא
 מביתו.

הפעם הראשונה בה הופיע בהדרו לאחר
 שנים אלו ואף נשא דברים בפני הציבור,
 היה הכנס שנערך לפני שלוש שנים בישיבת
 דוד' בבית שמש למען המשך החזקת מפעל
 קדוש זה על ידי כלל הציבור ור' נתן טרח
 ויצא מביתו, ואז הוא התבטא שוב כדברים
 האלה: אני הכרתי את ברסלב לפני מורשת
 הנחל, ואני מכיר את ברסלב שאחרי מורשת
 הנחל, ובעצמי ראיתי את ההבדל מלפני
 ואחרי הקמת מורשת, כשהתוצאות נראות
 בחוש!

כמו כן, לפני כשנתיים, לאחר שהצטברו
 חובות רבים על ההנהלה עד שהמציאות
 הגיעה לכדי כך שאיום קיומי ריחף מעל
 המשך פעילות מורשת הנחל, קרא לי ר' נתן
 וביקש שאקח על עצמי את העול, בנמקו
 שמדובר ב'הצלת ברסלב!'

ומאז, מתי שפגש אותי התעניין לפרטי
 פרטים בקורות עם מורשת הנחל.

ר' שמעון צבי: חובה להדגיש שעד הרגע
 האחרון, כולל בשנה האחרונה ממש כשכבר
 היה חלוש, הוא כל הזמן היה מחובר, גם
 בדאגה הרוחנית, ואפילו בעניינים גשמיים
 כגון העול הכספי וכדומה.

העטרה האחד עשר

ר' נתן יוסף: בפרט בשנים האחרונות, למרות

קדיש מלך דב

ר' אליעזר קידשבוים:

**הקו המנחה
והבלתי מתפשר
של ר' נתן הוא
שכל דברי דבינו
הם 'אמת' וממילא
לא יכול לחול בהם
שום שינוי. ולכן,
כאשר היה מדובר
על שאלות בנוגע
לשינויים בטניני
דבינו לא היה על
מה לדבר, כי דבר
דבינו לא יכול
להשתנות.**

ר' אליעזר: אחד
 הדברים החשובים לו
 ביותר, עבורו פעל
 בשנתו האחרונה
 במלוא העוז, היה
 'קרית מורשת -
 אומן'. הוא ממש
 נשם את זה עשרים
 וארבע שעות
 ביממה, לא פעם ולא
 פעמיים הוא התקשר
 אליי מיוזמתו
 לשמוע מה קורה,
 ובעצמו פעל בכל
 הכוח כדי שהדבר
 יקרום עור וגידים,
 וב"ה שחפץ ה'
 בידו הצליח ובשנה
 האחרונה לחייו, הוא
 זכה לכונן את 'קרית
 מורשת אומן'.

למען ידעו דוד אחדון

ר' נתן רצה שדווקא אברכים עובדי ה' המונחים בלימוד התורה הם אלו שיפעלו במסגרת מורשת הנחל ובכלל במסגרת העשייה למען הרבי, ועליהם הוא ציווה לעשות עבור דבר רבינו הקדוש.

ומצד שני הוא אמר בפירוש לאברכים שאף שצריך לעשות עבור הרבי במסירות נפש אך לא להפוך ל'עסקנים' אלא להישאר נטועים באהלה של תורה ובד בבד להיות מוכנים ומזומנים לכל הנצרך עבור דבר רבינו.

כשמע שאחד מנכדיו עוסק במסגרת 'מורשת הנחל' בהנחלת דעת רבינו השמחה שלו הייתה לאין שיעור, והוא מצידו היה שמח אפילו אם העשייה הייתה רק בדברים טכניים כמו בענייני כספים וכדומה, אך שמחה כפולה הייתה לו כאשר שמע שמדובר בעשייה עם בחורי החמד.

ר' אליעזר: הוא היה דוגמא חיה של ניצול כל רגע, לא היו צריכים לשמוע ממנו דרשות בעניין, פשוט ראינו איך כל דקה מנוצלת לעבודת ה' והתמדה בלימוד התורה. וכך הוא גם חניך לגבי צרכי ציבור, הוא פתח לי רמב"ם (ת"ת פ"ג ה"ד) "היה לפניו עשיית מצוה ותלמוד תורה אם אפשר למצוה להעשות ע"י אחרים לא יפסיק תלמודו, ואם לאו יעשה המצוה ויחזור לתלמודו", ומאידך הדגיש שגם בצרכי ציבור צריך לדעת איך לנצל את הזמן.

ר' שמעון צבי: כמו כן, בשבתות ההתאחדות הקפיד ר' נתן שאפילו בעבודת הכנת האוכל וההגשה לשולחנות דווקא אברכים יראי שמיים הם אלו שיעבדו בזה באווירת ערנסטקייט ורצינות, ואף הקפיד שיעבדו עם מלבוש עליון.

ר' אליעזר: אבי שיחי' סיפר לי שבאחת השנים, בעת ההכנות ל'קבוץ' בירושלים, הוא סייע לברור שעועית עבור החמין לכבוד יום השבת, ותוך כדי העבודה התעניין כיצד מכינים טשולנט. ר' נתן שמע זאת ואמר 'מ'קען פארטשונטיגט ווערן'... כך, במטבע הלשון שהמציא באותו רגע, נתן להם להבין שכאשר עוסקים למען הרבי, גם אם בעניין טכני גרידא לא מדברים סתם דיבורים...

העבודה עצמה הייתה אצלו 'עבודה', והוא היה נושא שיחה מיוחדת עבור עובדי

לב אליה) ושנזכור זאת כי זה יום מסוגל לעניין שלשמו התכנסנו.

הצענו בפניו את החלום שהגיע זמנו להתקיים, שהרי שנים רבות נוסעים לאומן, ויש כל כך הרבה מכשולות מסביב והגיע הזמן שיהיה למורשת הנחל פינה באומן כדי שהבחורים והאברכים יוכלו לנסוע יחדיו ולהיות יחדיו, כשכל הזמנים שסביב ימי ראש השנה יתקיימו גם התפילות יחדיו, לצד סדרי לימודים ושיעורים.

וזה ממש בער בו כי הקדושה בערה בו בכל עוז, ולא יאומן כיצד הוא נכנס לעניין בכל כוחותיו בצורה שלא תאומן.

ואגב, הוא הדגיש שוב ושוב שגם אם זה לא יצליח בשנה הראשונה, בכל זאת צריך לפעול למען עניין זה בכל הכוח, כדי שהדבר יעמוד לדורות לתועלת אנ"ש.

הוא גם התעקש שיהיה מקווה כדי שלא תהיה שום סיבה לצאת מהמתחם (כמובן חוץ מההליכה לציון הקדוש). הוא כל הזמן ליווה מקרוב את כל הפרטים ופנה לעסקנים והתעניין בהצלחת העניין.

החיילים של הדבי

ר' נתן יוסף: המסירות נפש של ר' נתן עבור הרבי היא בלתי ניתנת לתיאור. לא רק בעצם הפעילות אלא גם באיכות, שעצם העשייה למען הרבי תהיה בתכלית השלמות, כשהוא שם דגש גם על עצם העשייה.

ר' נתן יוסף בודשטיין:

בשיחה בפתחת "ישיבת בין הזמנים" באחת השנים האחרונות, פתח ר' נתן את דבריו כך: 'אינני מבין מדוע צריך להביא יהודי זקן מבית שמש לדבר בפני הבחורים'...

שנים חלמנו להקים את הקריה הזו, מעל שני עשורים שידידי ר' אברהם אלחנן יגלניק שליט"א ואני, השקענו את דמינו וחלבינו באומן, עם שאיפה להגיע לקריה עבור מורשת הנחל, ומשמם זכינו שבשנה האחרונה ר' נתן קפץ במסירות עילאית למרכז העניינים, והשקיע שעות רבות והרבה מסירות שהדבר יצא מכוח אל הפועל, ומי מדבר על מקווה הטהרה שהוקמה ממש בזכותו כשבאופן אישי דאג להוציא זאת מן הכוח אל הפועל כולל גיוס המימון הנצרך לכך מנדיבי עם.

כאשר מדברים על 'קריית מורשת - אומן' שהיא ב"ה ממש הצלה לבחורים ואברכים, מעין 'תיבת נח' בתוככי אומן הסוערת, אי אפשר לשכוח את המלחמה שלו למען הקדושה באומן, עד שהוא הסכים לוותר כמה שנים שלא נסע לאומן, כדי להחדיר לציבור (כך אמר לי מפורשו!) על גודל הסכנות החבויות שם באומן, וברור שהקריה היא הפיתרון האמיתי.

ואף בפעם האחרונה שזכיתי להיות אצלו, חודש בלבד לפני שנסתלק למרומים, הוא אמר לי שוב, שקריה זו היא הצלת הקדושה באומן, זה חובה להצלת הבחורים, והוא ביקש ממני לא להירתע משום מניעות כי אף שברור שהבעל דבר לא שוקט על שמריו, אבל רבינו יותר חזק ממנו, ובע"ה בסוף הקדושה תנצח.

ר' שמעון צבי: כשנכנסנו לר' נתן בפעם הראשונה בענין הקמת קריית מורשת באומן, היה זה בימי הספירה בשנה האחרונה. ר' נתן כבר היה חלוש מאוד, והוא אמר לנו שהיום הספירה הוא נצח שבנצח (עובדה שלא שמנו

שיזכך לך את הלב, 'רבש"ע העלף מיר, זיי מיר מקרב צו דיר', כך תמיד היה חוזר עם דמעות בעיניים בשיעורים, הוא המחיש לנו איך עושים התבודדות קבל עם ועדה.

ר' נתן הדריך בפרטי פרטיות איך לעשות התבודדות, בכל מצב, איך לזכות להגיע לישוב הדעת אמיתי, ולהתחבר לעצה באמת, להשתדל לקיימה בזמן קבוע, בעת שהמוח רענן, בחצות, לפני"ב, או במשך היום, ולא להמתין לערב.

למרות שהוא החדיר לעומק את ההרגשה הפנימית של עצת התבודדות, אך הוא לא וויתר להדגיש, שאנו צריכים לקיים את העצה כי רבינו הק' ציווה, ולא בגלל שזה עצה נפלאה, וחזר והדגיש שרבינו הק' השיג היכן שהשיג וצמצם לנו עצה, וצריך לקיימה כציווי שעה מידי יום ביומו בהתקשרות לרביה"ק, בתמימות ופשיטות.

ר' ראובן: הדיבורים של ר' נתן היו עוצמתיים כל כך, הם נכנסו לעצמות כפשוטו ממש. אחד הדברים עליהם עמד בכל תוקף הוא לדעת שצריך להגיע לישעה התבודדות' בלי חכמות. ואם כי בוודאי גם מי שאינו אחוז בשעה שלימה יתעקש שלא יעבור עליו אפילו יום אחד בלי התבודדות אפילו כמה דקות, אך מהאמת אי אפשר לזוז...

ר' אליעזר: זכינו לשמוע עשרות פעמים ואף יותר, איך צריך למאוס בתאוות עוה"ז, תמיד להתחנן להשי"ת 'צו ריין ווערן' (-להזדכך). לזכור עמוק בלב שהגענו לעולם השפל

ישב בין האברכים כאילו שהוא סתם אורח...

ר' ראובן: רואים בחוש כמה ההקפדות שלו בנו את הצביון הייחודי לשבתות של 'מורשת הנחל'. כך לדוגמה הסעודה מיד בבוקר יום השבת אחר התפילה כוותיקין, כאשר כך כולם כאחד משתתפים בסעודה, ולאחר מכן יש יום ארוך בו ניתן להספיק לישון ללמוד להתפלל ולנצל את הזמן.

ר' נתן קבע שבשבתות ההתאחדות מתפללים יחדיו כוותיקין כשהוא לא וויתר על זה למרות שיכול להיות שזה נראה כלפי חוץ כאילו עייפים יותר בתפילה או בסעודה. ובי"ה רואים את הפירות שזה כל כך משיע לטובה על כל השבת עד שרבים שקיימו שבתות התאחדות למתפללי בית מדרשם וכדומה העתיקו רעיון זה בראותם את גודל התועלת כשיש שבת ארוכה ורצופה בה ניתן להספיק כל טוב...

התבודדות

ר' אליעזר: בכלל, החינוך התמידי שלו לקיים עצת התבודדות עם המחשה פרטנית, זה מה שמלווה אותי מיום עומדי על דעתי, היו לו ביטויים מעוררים כל כך: 'אי אפשר לעבור את העולם הזה בלי להתחנן אליו יתברך', 'אתה לא יכול לבד, תתחנן להשי"ת

המטבח וההגשה, עד היום אני משתדל לדבר עם העובדים מעט דיבורים כדי להבין שלא מדובר סתם בעבודה טכנית אלא בזכות לשרת את הרבי.

ר' נתן יוסף: אכן, זכינו שגם העובדים שעוסקים בחלקים הטכניים גרידא של השבתות ושאר הפעילויות הם יראים ושלמים שדבר רבינו בוער בקרבם.

השבתות של מודשת הנחל...

ר' שמעון צבי: שבתות ההתאחדות של 'מורשת הנחל' שכבר קנו להם שם, הם פרי השקעתו של ר' נתן. הוא זה שקבע כיצד השבתות הללו ייראו וכך הם נשארו עד היום. כך המנהג לקות בחצות, ללכת לשדה להתבודד - כאשר הוא עצמו היה משתתף - ולאחר מכן, להתפלל כולם כאחד שחרית כוותיקין, וההקפדה על דרך ארץ בסעודה כראוי (עד כדי כך שהקפיד שיהיו סכינים ומפיות...), ההקפדה לשיר את כל זמירות שבת קודש בלי דילוג, ואכילת הסעודה מיד בבוקר יום השבת לאחר התפילה.

וכדאי לציין שתמיד היה יושב בין הציבור ואף פעם לא התיישב במזרח, אלא תמיד

למען ידעו דוד אחרון

וזה גם מה שאנו צריכים לקחת לעצמינו, להתנהג בדרך רבינו הקדוש כפי שקיבלנוה ללא שינוי זיז כלשהו, ומי שלא מתאים לו זה כבר לא בעיה שלנו. העניין של הרבי צריך להישאר 'אורגינלי'!

ר' שמעון צבי: ר' נתן שם דגש מיוחד על עבודת התפילה, היינו שחרית, מנחה וערבית, חוץ מעבודת ההתבודדות. שיתחילו מוקדם, בפרט בשבת קודש - ולומר את כל התיבות במתינות כמונה מעות.

החינוך דדך

ר' אליעזר: הקו המנחה והבלתי מתפשר של ר' נתן כאשר היה מדובר בענייניו של רבינו הקדוש, הוא שכל דברי רבינו הם 'אמת' וממילא לא יכול לחול בהם שום שינוי. ולכן, כאשר היה מדובר על שאלות בנוגע לשינויים בענייני רבינו לא היה על מה לדבר, כי דבר רבינו לא יכול להשתנות. ור' נתן לא הסכים לטענות שהדור חלש וכדומה.

ואם כי יכול להיות שליחידים קשה לקיים

מיוחד בתפילת מוסף ביום כיפור כשהוא עצמו ניגש לעמוד. שנה אחת, בעמנואל, כשהייתי נער, מרוב שהשקיע כוחות בעבודה הוא התעלף... (ואגב, דודי הרה"ח ר' נחמן גלינסקי ז"ל, ניגש אז במקומו לעמוד, והמשיך מאותו מקום שבו הפסיק ר' נתן. כששאלתיו שהרי בהלכה נפסק שאם לא כיוונו כל חזרת הש"ץ צריך לחזור לתחילת הברכה, הוא ענה שמכיוון שכשרי נתן התפלל לפני העמוד בביהכ"ס מיימון בב"ב כבר קרה כמה פעמים שהתעלף, הרי שהוא מלכתחילה מכוון בכל שנה שאם יקרה הדבר שוב, הוא יגש במקומו)

ר' ראובן: פעם נסענו אליו לעמנואל, ואז אמר משהו שנחלקק בעצמותיי ומשקף במעט את מהות דמותו, וכך אמר:

רבינו הרי אמר 'גאר מיין זאך איז תפילה', ובגלל השקעתו היתירה של רביה"ק בעניין התפילה שהוא כידוע דבר שיבני אדם מזלזלים בו' לכן נחלקו על רבינו (כמובא בליקו"מ ח"ב תו' צ"ג). נו, אם כן נשאלת השאלה מדוע לא וויתר רבינו על ההשקעה הזו, לא להיות כל כך 'קיצוני' בעניין זה וכך לא יחלקו עליו!

והוא ענה בתקיפות: העניין של רבינו זה לא כך! רבינו לא מחפש למצוא חן, ולכן המשיך בדרכו הקדושה ללא שום שינוי!

להזדכך, ואי אפשר לזכות לכך רק בכוח הצדיקים, ועצותיהם הקדושות.

זה גם היה בעיניו הבריה התיכון בעצת ההתבודדות, למרות שצריך תפילה על כל דבר ודבר, אך צריך להקדיש את שעת ההתבודדות לתחינה ובקשה לזכך עצמו מתאוות העולם החולף, ולזכות למלא את השליחות עברה ירדנו לזה העולם.

עבודת התפילה

ר' אליעזר: למרות שהוא לא פסק לדבר על התבודדות, אבל בד בבד הוא לא פסק מלעסוק גם בחובה הברורה להשקיע בעבודת התפילה שהיא "הגדולה שבגדולות", וכל סדר היום צריך להיות מתוכנן סביב שלשת התפילות היומיות. אם זה סדרי הלימוד, אם זה תכנון טיסה לאומן וכד', וחזר ואמר שמה שרבינו אמר 'גאר מיין זאך איז תפילה' כולל כמובן גם את שלש התפילות של כל יום...

הוא שימש כדוגמא אישית בהשקעה בתפילה עד כלות הנפש. זכורני איך שהשקיע באופן

אירע פעם שמסיבה כלשהי לא יכלו ללכת למקווה בציון במירון, ור' נתן צעד דרך של כעשרים דקות הליכה עד למקווה אשר בכפר מירון...

ר' נתן חינך את הבחורים והאברכים הצעירים בנחישות ובעקביות והנחיל לרבים את העבודת ה' בדרכו של רבינו הקדוש. כך בעבודת קימת חצות שבעקשנות הוכיח שהיא דרך כבושה לרבים, כך בהתבודדות שלא יעבור אפילו יום אחד בלי שיחה עם ה', וכך בענייני קדושה ושמירת עיניים שר' נתן ממש בער בעניינים אלו, ועוד ועוד.

תורה ועבודה

ר' שמעון צבי: העבודת ה' של ר' נתן לא באה כלל על חשבון ההשקעה בלימוד התורה בתכלית האיכות, כשבמיוחד השקיע בלימוד ההלכה. כך גם השקיע רבות בלימוד ספרי רבינו ובפרט הספה"ק ליקוטי מוהר"ן בעיון מופלא, והיה מראשי המעודדים את סדר לימוד העמוד היומי בליקוטי מוהר"ן והדף היומי בליקוטי הלכות.

ר' נתן שמח לשמוע שב"ה זוכים לצעוד בדרכו של רבינו בדרך העבודה ובד בבד יש ב"ה תלמידי חכמים ותופשי תורה.

פעם ביקשתי ממנו לבוא לדבר בפני הילדים הצעירים, ור' נתן לא הסכים 'אני לא יכול

שמואל מגיע היישר מהשדה, לאחר שזכה לשהות שם במשך כמה שעות... זה נתן לו כזה זעזוע, בראותו איזה ג'ן ערץ יש בעולם הזה - שהוא לא יכל לשכוח זאת במשך כל חייו וכמובן החליט 'פה אשב כי איוויתיה' וברסלב זכתה לאישיות כמו ר' נתן.

אולי זה היסוד לשבתות ההתאחדות במירון המתקיימות עד היום... ר' נתן הרגיש כל חייו שאת הזעזוע שאחזו במירון, הוא צריך להנחיל לדור הצעיר.

וכך הוא פעל בכל כוחותיו להנחיל 'געשמאק' וחיות בחצות, בהתבודדות, בתפילה בכוח, ושאר העבודות הקדושות. והחידוש הוא שהוא בעצמו שימש כדוגמא אישית אף כאשר היה זה בניגוד לכוחותיו, וכך בשבתות ההתאחדות שנערכו לבחורים על ידי מורשת הנחל הוא היה יוצא בעצמו יחד עם הבחורים למרות שעברו זה היה ממש מסירות נפש. כך גם

את עצת חצות כדוגמא וכדומה - אך כאשר מדובר בנחלת הכלל התעקש ר' נתן שאסור להסכים לשום שינויים.

ר' שמעון צבי: מעניין לציין שגם עצם ההתקרבות של ר' נתן השפיעה על כל גישתו למשנת החינוך.

היה זה לאחר שאביו ר' זאב נוכח לראות שבנו ר' נתן אינו מבחין באור של תורת ברסלב, וכדי לזכות את נפשו ביקש מר' לוי יצחק בנדר, שבעת נסיעותיו למירון היה עובר דרך ביתו שבבני ברק - לקחת עימו את בנו למירון.

ר' נתן העיד שבשבת במירון הוא הרגיש 'העכערקייט' והרגשה מרוממת בקדושת השבת, וכמו כן סיפר שכאשר קם בחצות הלילה הוא הופתע לגלות שר' שמואל שפירא, היעובדי הגדול עליו שמע זה מכבר לא נמצא בהיכל הצייון...

ואז, ר' שמואל נכנס לצייון והוא הבין שר'

כשהוא היה מספר על הבעלי בתים של פולין עיניו היו זולגות דמעות, הוא היה מזכר בעדגה באותם אנשים שלמדו את שיעמלו קשה לפרנסתם, אבל הם אהבו את רבינו, צייתו לרבינו בלי שום חכמות.

מסירות לעניינינו של דבינו

ר' שמעון צבי: אם הזכירו את המסירות שלו לענייני רבינו, הרי שאפשר להזכיר בעניין זה אין ספור נקודות.

כך למשל ביתו היה הפקר לכל ענייני רבינו, כפשוטו ממש. אם היה מדובר בפעילות למען ענייניו של רבינו הקדוש הרי שר' נתן היה תמיד מוכן ומזומן. למשל, ידוע שבשנות תשכ"ד-תשכ"ח, התקרבו דרכו עשרות בחורים (ביניהם כאלה שהיו אז מטובי בני הישיבות, כמו ר' מרדכי טורץ ז"ל, ר' נחמן גלינסקי ז"ל ואחרים שיבל"ח), והרגישו שביתו הוא ביתם ממש עד שהיו נכנסים לביתו בכל יום להניח תפילין דר"ת, וכן עשו אצלו מלוא מלכה כל שבוע, ומהם שגם היתה להם קביעות ללמוד עמו בספרי רביז"ל.

כמו כן היה לו מסירות נפש של ממש לכל ענייני הקשור לדבר רבינו הקדוש, ובמיוחד לענייני ראש השנה (אף בימים בהם לא התאפשרה הנסיעה לציון רבינו הקדוש),

לרבינו שצריכה שלא תהיה תלויה בדבר, אהבה גמורה לרבי שגמל עימנו טובות רבות כל כך בלי לחכות לתגמול.

ועם זאת כאשר פעם סיפרתי לו שחלשה דעתי אחרי שהקדשתי זמן רב מדי לדעתי עבור פעילות מסוימת, הוא סיפר לי סיפור אישי איך רבינו הק' מחזיר למי שעובדים למענו:

כידוע ר' נתן דאג לאש"ל בימי ר"ה בקיבוץ בירושלים (בעת שהאש"ל היה ב'בנות ירושלים'), שנה אחת הוא עסק לבדו במשך כמה שעות להוריד את שקיות האשפה שנותרו מהסעודה בלילה, עד שהגיע זמן חצות, כך שר' נתן כבר לא יכל לחזור לישון ונשאר ער עד הבוקר. הוא היה מאוד שבור מזה, ושאל את עצמו 'האם זה התכלית בראש השנה, להתעסק עם זבל כל הלילה?'

את סיפורו הוא סיים ב'תשלום' שקיבל מרבינו הקדוש: למחרת, בתפילת שחרית ב'נשמת', כאשר הגעתי לפסוק 'עד הנה עזרנו רחמך וכו' בכיתי שעה וחצי... והרגשתי שרבינו שילם לי מיד!

ואגב, אפשר מזה להבין מעט מי היה ר' נתן, כאשר התשלום שלו זה לא כסף ולא כבוד ולא שום דבר אחר אלא בכייה של שעה וחצי בתפילה...

לדבר לילדים! הוא אמר, אבל התעקשתי ואמרת לי שישפר סיפורים...

ר' נתן אכן הגיע וסיפר במשך זמן רב סיפורים מגדולי ישראל על התמדת התורה ויגיעתה, והילדים יצאו נפעמים כשהשיחה השפיעה עליהם לכל חייהם. אחד מילדיי השתתף אז וחזר הביתה נרעש כולו מהדרשה של ר' נתן.

ר' אליעזר: ר' נתן זכה להנחיל בקרב אנ"ש את החשיבות של לימוד התורה לצד העבודה. יש מי שחושבים שבברסלב התורה לא מספיק חשובה, ור' נתן עמל כל ימיו להחשיב את לימוד התורה הקדושה לצד עבודת ה' בתכלית. זכורני שבאחד השנים הוא דיבר בפני הבחורים, ונתן להם 'שיעור כללי' בהלכה בכדי להמחיש שברסלביר חסיד אינו שום סתירה ח"ו ללימוד התורה בהבנה בהירה ועמקות נפלאה.

אהבה שאינה תלויה בדבר

ר' אליעזר: ר' נתן החדיר בנו את האהבה

למען ידעו דוד אחרון

והעיר
ש צ ר י ך
להזדרז לקידושא
רבא שכן אם לא נזדרז
לא ישאר קוגל... (באותם ימים
אכלנו בהכנסת אורחים עם כל העולים
מירונה).

"לא הבנתני", אמר לאחר מכן ר' נתן, "איך אחרי לילה שלם של עבודת ה' אפשר עדיין לחשוב על קוגל, עד שנזכרתי בדברי מוהרנ"ת שאמר שלא מכריחים את האדם לקבל שום דרגה, אלא מה שאדם מבקש - לזה הוא זוכה. וגם אם יעבוד לילה שלם, אם לא יבקש על שבירת תאוות אכילה - לא יזכה לזה".

ר' שמעון צבי: ההקפדה שלו על 'דרך ארץ' הייתה מיוחדת ביותר. כך לדוגמא הביא לשבתות ההתאחדות סכינים כדי שלא יקרעו את החלה בידיים, ובכלל, כל עניין דרך ארץ בעת האכילה היה ממש בנפש.

ר' ראובן: הוא היה מקפיד שישבו עם כובע וחליפה בעת האכילה, ואף היה יכול להעיר רבים (ולאחר מכן אף להתנצל ברבים...) כדי להשריש עניין זה בלבבות אנ"ש שבסעודת שבת יושבים בדרך ארץ עם מלבוש עליון.

אמת צדופה

ר' שמעון צבי: ר' נתן היה תמיד מדבר מהתכלית, ממש בבחינת 'ותשחק ליום אחרון'. כמו כן, אחד הדברים שאפיינו במיוחד את ר' נתן הוא שהאמת הייתה נר לרגליו באופן מופלא.

ר' אליעזר: תמיד חשנו שהוא לא מוותר בשום מחיר וכל כולו חותר לאמת צדופה.

הוא חינך תמיד את כל תלמידיו לדורותיהם שלמרות הקשיים במשך החיים, אם זה בריאות, פרנסה ושאר מעלות ומורדות, האמת נשארת לתמיד.

בפורים תשס"ב, כשמורשת הנחל התרחבה, התייעצנו עימו איך להתכונן כראוי לימים

לפני

חודשיים הוא קרא לי, ובין הדברים הוא אמר לי במפורש שחייבים לעשות מסירות נפש עבור עניין רבינו (כמדומני שזו היתה הפעם הראשונה שהוא אמר לי זאת מפורש ולא רק ברמז).

אכילה בקדושה

ר' שמעון צבי: גנות תאוות אכילה ומעלת אכילה בקדושה היה אחד היסודות אצל ר' נתן.

באחת משבתות ההתאחדות, כאשר נטלו ידיים מיד לאחר תפילת שחרית כוונתיקין כנהוג - חלק גדול מהציבור היה יושב עם טלית, מאחר שהיה לטורח עליהם ללכת במיוחד עד למקום הלינה כדי להחליף את הטלית בשטריימל.

ר' נתן נכנס אל היכל הסעודה, ראה את המחזה והבין מה עומד מאחוריו. הוא עצר לגמרי את הסעודה ונשא דרשה חריפה, בה הוא הרחיב רבות על הכבוד הראוי שיש להעניק לסעודת שבת קודש, ומאידך בגנות המציאות בה 'תופסים' את הסעודה ולא מסוגלים להתעכב לרגע כדי להתיישב לאכול כראוי...

ר' אליעזר: באחת השנים בשבת ההתאחדות שהינו קדישא מירון, לאחר שזכינו ללילה שלם של עבודת השם (בקמת חצות, בהתבודדות בפעלד, ותפילה בכח), ניגש אליו אחד האברכים לאחר סיום התפילה

ולציון

הקדוש באומן.

זכרני שפעם אירע שיחודי שלי"ע רחוק ממחנינו ניגש להגבהת ספר התורה בציון הקדוש עם שרוולים קצרים שלא כיסו את מרפק היד. ר' נתן ממש הזדעזע מזה, שכזה דבר יקרה בציון רבינו הקדוש! שלא יהיה כבוד ומורא בסיסי בתוככי היכלו של הרבי?

ובפרט היה לו מסירות נפש עבור פעילות ייסוד וביסוס 'מורשת הנחל' במטרה להמשיך את דרך רבינו הקדוש בדרך המסורה לנו מדור דור.

ר' נתן ליווה את הפעילות במשך כל השנים, כאשר היה מקושר לכל דבר במסירות נפש. הוא אף השתתף באסיפות הרבות שנערכו, כאשר היה טורח ומגיע מעיר מגוריו אל האסיפות שנערכו בירושלים, ולפעמים היינו מגיעים אליו לביתו.

בעת נישואי אחד מילדיי הוא הגיע במסירות נפש להשתתף בחתונה, בהסבירו שבגלל שאני ב"ה זוכה להיות מפעילי מורשת הנחל, אם כן הוא צריך לכבד אותי...

ר' אליעזר: ר' נתן תמיד העביר את המסר שצריך למסור את הנפש עבור רבינו. בראשית דרכי במורשת הנחל, סיפרתי לו כמה זמן זה לוקח לי מהיום, וטענתי שזה על חשבון הרוחניות, הוא אמר לי אז שאומרים בשם הריי"ץ ש'מסירות נפש' כוונתה למסור את הרוחניות לזולת, ולא רק למסור את הגוף.

למרות שהוא הקפיד תמיד לומר שאי אפשר לומר לשני לעשות מסירות נפש, אך בין הדברים הוא נתן את ההרגשה שעבור רבינו צריך לעשות מסירות נפש.

ר' שמעון
צבי
שפידא:
הוא פעל בכל
כווחותיו להנחיל
'געשמאק'
וחיות בחצות,
בהתבודדות,
בתפילה בכוח,
ושאר העבודות
הקדושות. כשהוא
בעצמו משמש
כדוגמא אישית
אף כאשר היה זה
בניגוד לכווחותיו

בערגה
באותם אנשים
שלמרות שעמלו קשה
לפרנסתם, אבל הם אהבו
את רבינו, צייתו לרבינו בלי שום
חכמות.

ואף הוא עצמו היה אדם שרגליו נטועות
היטב בעולם הזה. משך שנים עסק לפרנסתו
בתחומים שונים, ובכל אותו הזמן המשיך
לחנך ולגדל דורות על האמת הצרופה,
לאהבת אמת לרביה"ק ולדביקות בבורא
עולם.

אין כאן דברי שבח ולא דברי הספד, אלא
נקודות לציון מחייו הגדושים של ר' נתן
שכל ימיו עמל לקיים את ציווי רבינו הקדוש
שיהתלמידים יעשו תלמידים, ואם נזכה
להמשיך את שאיפת חייו, לזכור בכל רגע
מה ה' דורש מעמך כי אם עשות משפט,
אהבת חסד והצנע לכת עם אלוך - יהיה
זה וודאי לעילוי נשמתו. ■

זה שדאג שרבינו הוא אכן יהיה הרבי
שלנו כראוי. הוא כלל לא הסכים שיתייחסו
אליו בעצמו כאילו הוא משהו, אלא שימש
רק ככלי להזרחת אור רבינו.

כמו כן, כאשר הייתה שאלה או ספק, הוא
אף פעם לא אמר קבלו דעתי, אלא הציע
את דעתו ואמר 'כך אני אווז, ומה אתם
אומרים?'

משאת חייו הייתה שלא תשכח תורת ברסלב
כפי שעברה מדור לדור מאז רבינו הקדוש
בעצמו ועבור זה מסר את נפשו וכל מאודו.

//

זו בעצם היתה כל שירת חייו של ר' נתן:
לציית לרבינו בתמימות ופשיטות. כל החיים
להתחנך להשי"ת שנזכה לחיות עם תמימות
ופשיטות.

כשהוא היה מספר על הבעלי בתים של
פולין עיניו היו זולגות דמעות, הוא היה נזכר

קדושים
אלו, והוא כמוזן
סלל את הדרך שכולם ילכו
לישון מוקדם, ויקומו לקים את העצה
'הניעור בלילה'.

אך הוא הסתפק האם הבחורים יוכלו לקום
בחצות הלילה או רק לפנות בוקר. אנוחנו
רצינו לעשות הכל בהידור רב בלי פשרות
וזכינו שלמעלה ממאה בחורים קמו יחדיו
בחצות הלילה. בבוקר סיפרתי לו מה שזכינו,
הוא ממש הודה לי שהכרענו כך את הספק,
והינכנו את הבחורים כמו שרבינו הק' רוצה.

הבורח מן הכבוד...

ר' ראובן: ר' נתן לא היה 'מנהיג', אלא היה

בנתיבות בני הנעורים

הַבְּאֵר כְּאִוֵּה קְרֵאִינָה

סִפְרָה אֶרְתָּקַת כְּהַנְשִׁיכִים

פֶּרֶק א:

שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֲחִים

הַגֶּשֶׁם הִכָּה עַל הַחִלּוֹנוֹת בְּעֵז, כְּאִלּוּ הוּא מִתְרַגֵּשׁ לְקִרְאֵת חַג הַחֲנֻכָּה שִׁיִּפְרֹשׁ אֶת כַּנְפָיו מִחֵר בְּלִילָה עַל הַיָּקוּם.

שְׁמַעוֹן וְלוֹי, שְׁחֲזְרוּ מִה' חֲבֵרָה' לֹא מִזְמָן, הָיוּ עֲסוּקִים כָּל אֶחָד בְּעִנְיָו.

שְׁמַעוֹן חֲזַר עַל פְּרָקֵי הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁלְמָדוֹ הַיּוֹם בְּחֵידָר, וְלוֹי נָסָה לְשַׁבֵּר אֶת ה' שִׂיא' בְּמִשְׁחָק שֶׁלוֹ מִהַשְׂכִּימִים.

בְּכֹל פֶּעַם שֶׁמִּיִּשְׁהוּ שָׁאַל אֶת שְׁמַעוֹן אִם אֵל לֹי (אוּ אֵת שְׁנֵיהֶם יַחַד...) אֵיךְ קוֹרְאִים לָהֶם, הֵם הָיוּ עוֹנִים בְּחִיָּה 'שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֲחִים'... זֶה הָיָה הַפְּנּוּי שֶׁאֶחָד הַדּוֹדִים הַדְּבִיק לָהֶם כְּבָר בְּבְרִית הַמִּרְגָּשׁ שֶׁנֶּעְרְכָה לָהֶם בְּתוֹר תְּאוֹמִים זְעִירִים, אִז נִקְרָא שְׁמֵם בְּיִשְׂרָאֵל 'שְׁמַעוֹן וְלוֹי', וּמֵאֵז הֵם צְמַד חֲמֵד.

אֲבָל לְמֵרוֹת זֹאת, וְלְמֵרוֹת שֶׁכִּלְפֵי חוּץ הֵם דוֹמִים מְאוֹד וּמִי שֶׁלֹּא מִכִּיר אוֹתָם הֵיטֵב יְכוּל אֶפְלוּ לְהִתְבַּלְבֵּל בֵּינֵיהֶם - מִי שֶׁמִּכִּיר אוֹתָם הֵיטֵב יוֹדֵעַ שְׁבִאִישִׁיּוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלָּהֶם, הֵם לֹא לְגַמְרֵי דוֹמִים. כָּל אֶחָד מֵהֶם אוֹהֵב לְהִתְעַסֵּק בְּעֲסוּקִים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי, וְרַק מִפְּעַם לְפַעַם קוֹרֵה שֶׁהֵם נִהְיִים לְשַׁחַק יַחַד בְּאוֹתוֹ מִשְׁחָק...

הַסְּלוֹן הָיָה רִיק, וְהֵם יָכְלוּ לְהִתְרַכֵּז בְּנַחַת בְּעֲסוּקִים שֶׁלָּהֶם. הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים כְּבָר יִשְׁנוּ בְּחֵידָר, הַבַּחֲוֹרִים יַחְזְרוּ מִהִישִׁיבָה רַק מִחֵר לְקִרְאֵת הַדְּלָקַת נְרוֹת הַנֶּפֶח, וְהַאֲחִיוֹת הַגְּדוּלוֹת הִלְכוּ כִּלְוֹן לְכֹנֶס הַכֶּנֶה לְחֲנֻכָּה' שֶׁל 'בְּנוֹת בְּרִסְלָב' שֶׁנֶּעְרַף הַיּוֹם, (כֶּךָ הַעֲרִיבָה הַהַזְמָנָה הַמְּהֵדְרֵת שֶׁתְּלַתָּה עֲדוֹן עַל דְּלַת הַמְּקָרָר...)

וְאִז, אִז נִפְתַּח הַדְּלַת וְאֲבָא נִכְנֵס הַבִּיטָה בְּחִיָּה צוֹפֵן סוּד. "לָמָּה אֲבָא מְחֻדָּ?" שָׁאַל לוֹי. "אֵ גוֹטֵעַ נֶאֱכַט, טֹאטֵעַ!" קָרָא שְׁמַעוֹן, וְקָם מִמְּקוֹמוֹ מְלוֹא קוֹמָתוֹ. "אָה, אֵ גוֹטֵעַ נֶאֱכַט טֹאטֵעַ" חֲזַר לוֹי בְּאֵי נְעִימוֹת קִלְחָה וְנֶעֱמַד גַּם הוּא לְכַבּוּדוֹ שֶׁל אֲבִיו.

"אֵ גוֹטֵעַ נֶאֱכַט טִייעֶרע קִינדער־לאַדע!" עָנָה לָהֶם אֲבִיהֶם כְּשֶׁהֲחִיף שֶׁעַל פְּנֵיו רַק הַתְּרַחֵב, "יֵשׁ לִי מִשְׁהוּ מִשְׁמַח לְגִלוֹת לָכֶם, אֲבָל לִפְנֵי כֵן אֲנִי רוֹצֵה לְשַׁמֵּעַ אֵיךְ הָיָה הַיּוֹם בְּחֵידָרָה". "הַמִּשְׁגִּיחַ הוֹדִיעַ שֶׁתְּלַתָּה מְסַבֵּת הַנֶּפֶח!" הִרְיַע שְׁמַעוֹן. "כֵּן, וְהוֹלְכִים לְחַלֵּק סִפְגָּנִיָּה לְכָל יְלָד!" הִצְטַרֵּף לוֹי.

לְאַחַר שֶׁאֲבָא הַתְּעַנְנָן בְּעוֹד כְּמָה פְּרָטִים סָבִיב הַחֲבֵרָה וְהַמְּבַצְעִים הַמִּיָּחִדִים שֶׁמְכַנְסִים לָכֶם לְעֲצֻמוֹת אֵת הַרְבִּי! פְּלִשׁוֹנוֹ שֶׁל אֲבָא, הוּא בְּקֶשׁ מֵהֶם לְמִלָּא לְעֲצָמָם צְלָחוֹת מִה' קְוֹאֵר' הַרוֹחַת שֶׁהִכִּינָה אֲמֵא, וְהַתְּיָשִׁב לִיד הַשְּׁלָחוֹן. "טֹאטֵעַ", שָׁאַל לוֹי, מִמֶּשׁ בְּאוֹתוֹ וְזָמַן שֶׁשְׁמַעוֹן מְלֵא שְׁנֵי צְלָחוֹת שֶׁל קְוֹאֵר עֲבוּרוֹ וְעֲבוּרֵי אֲבִיו, "אֲנִי יְכוּל לְשִׂים שׁוֹקוֹ בְּדִיסָה?"

שאלה:

עלון חדש נולד בעולמי המלא והגדוש בין כה בעלונים שונים למכביר - מזל טוב! וכאן הבן שואל: איך בתור ברסלב'ער עלי להתייחס לעלונים בכלל, ולעלוני ברסלב בפרט?

תשובה:

כשנשאלת שאלה מעין זו מיד צפים ועולים בראשו של כל ברסלב'ער חסיד מן השורה דברי רבינו בתורה ס"א "כי יש כמה ספרים וגם עתידיים להיות עוד כמה ספרים וכולם צריכים להעולם" ו"אסור להלעיג על שום א' מהם" (קיצור ליקו"מ).

ואין הבדל בעניין זה בין ספרים לעלונים, צא ולמד מהספר הנשגב המחזק והמלהיב והמלבב רבבות נשמות, "עלים לתרופה", שכל כולו כרך גדול של מכתבים ועלונים.

ומעלה גדולה יש בעלונים אשר מלקטים דברים מכל מיני מקומות שבתורה בבחי' "דברי תורה עניים במקום זה ועשירים במקום אחר", אשר לא לכל אחד יוצא להגיע לאותן מקומות, ועורכים אותם בלשון קלה, ומניחים אותם לפנינו כשולחן הערוך בכל מיני מתיקה.

כל זה מצד אחד.

ברם מצידו השני הרי שעל האדם לנקוט במשנה זהירות טרם הוא מושיט את ידו בכדי להעמיס אל חיקו עוד עלון:

- א. ישנם עלונים המבליעים בין שורותיהם - בזדון או שלא ככוונה - רסיסי מסרים פסולים של השקפה מעוותת הן בענייני מינות, ציונות וכוחי ועוצם ידי, הן בענייני תכליתו של עולם, והן 'חכמות וליצנות הנהוגים עכשיו', מכמה ענייני ידישקייט והדרכות ועצות שיש בהם מן 'עצת הנחש', בכל תחומי החיים (ואין כאן המקום לנקוט בשמות חלק מן העלונים הננועים בהנ"ל), ועל האדם להפעיל את חוש הביקורת שלו מתוך חוכמתו ויראתו אל מול כל עלון חדש! מה לקרב ומה לרחק.
- ב. בוודאי שאין עלון יכול להיות תחליף לספרים הקדושים בעצמם, בין עלונים המצטטים דברי הלכה ואגדה, ובפרט אלו המביאים את דבריהם הק' של 'הרב והתלמיד' בלבוש ובלשון חדש, שהרי "לשון חכמים מרפא" ויש כוח סגולי מיוחד בלשונותיהם הק' בקדושה נוראה של רבינו ומוהר"נת, או בלשונו של ראב"ר"ן ואפילו בלשונותיהם של שאר התלמידים הבאים אחריהם, אשר יצאו מלב טהור ונחצבו מתוך כבשן אש דקדושה שבערה בקרבם.

הן אמת שכאשר מביאים את דבריהם

וי"מעבדים" אותם בלשון מצוחצחת בת זמנינו, יש לפעמים אשר האדם, בפרט צעירי הצאן, נמשכים אחריהם וקולטים יותר בדעתם את העניין המדובר, אך כדי שהדברים יכנסו גם בלב ושמם יפעלו את פעולתם לאורך זמן, רק "לשון חכמים" יכולה לרפא נפשות!

בחור המחייה נשמתו בעיקר באמצעות עלונים, דומה לאחד הלומד רש"י בלי החומש והפסוקים, משנה ברורה בלי המחבר והרמ"א, או 'פסקי תשובות', לחלוטין בלי דברי המשנ"ב. ואם תרצה, דומה הוא לאתו זקן שהפסיק לראות טוב את אותיות הגמרא, הרש"י והתוספות, בעבור כך קנה לעצמו זכוית מגדלת, אלא שהתחיל להסתכל כל היום אל תוך אותה זכוית, מבלי לפתוח גמרא...

מלבד כל הנ"ל, הרי בעלון אדם רק קורא בו בעינו בדי", ואילו כשפותחים ספר פותחים גם את הפה, מתנועעים ו"לומדים" בו, וההבדל בין קריאה ללימוד הוא הבדל שמים וארץ, הבדל בין ע"ה לתי"ח, ואין כאן המקום להאריך בזה.

ג. זהירות! בחור הנמשך יותר מידי להתמדה בקריאת עלונים, עד שהופך לתולעת עלונים, עלול בלי משים לעשות 'גזירה שווה', ולהמשיך להיות תולעת עיתונים (אשר שם הסכנות גדולות כידוע, ושוב אכמ"ל), דבר שכמוכן לא קורה מהתמדה בספרים הקדושים.

ד. לברסלב'ער בחור, שמקבל מה'אוצר יראת שמים' של הרבי, טעם וחיכות בתפילה, אשר עיקר התפילה ע"י היראה (תורה י"ד), אין צריך להרחיב את היריעה על הטעם לפגם (מעבר לאיסור ההלכתי) שיש בקריאת עלונים באמצע התפילה, אפילו במקומות שצריך לחכות לשי"ץ, ואפילו בזמנים שבהם אולי על פי הלכה מותר לעיין בספר כל שהוא, אבל להחזיק לעין כל עלון פתוח ביד, הרי למתבונן מן הצד ברור שרואה בכך זלוול גדול בכבוד המלך, אשר הציבור עומד כעת לפניו מתוך כובד ראש, וזה מחזיק עלונו כאילו לא מדובר כאן במלך ובהיכל אשר "כולו אומר כבוד"...

בין הזמנים - בית יוצר לדורות

בין הזמנים ניסן ב'מורשת הנחל...חמש מילים המקפלות עולם ומלואו. עולם?! מאות עולמות!

חודש גורלי אשר בו נקבע מקומם ועתידם של מאות בני הנעורים בהיכלו של רביה"ק. המפעל האדיר הפועל במשך כל השנה מגביר הילוך, מאות הבחורים השוהים בבית היוצר של צדיק האמת, קונים לנפשם לנצח אורח חיים של עבודת ה', תענוג של קרבת ה', חיפוש הצדיק וקיום עצותיו. חודש רצוף של שהות בגן עדן, ביתבת נוח' ובמשכן שבונה הצדיק כדי להציל מרוח שטף המים הזדוניים.

עומדים הם בתחילת דרכם, צעירי הצאן שכל עתידם תלוי בפרק שנים אלו, ותקוותם ומבטחם ההתקרבות לצדק האמת וקיום עצותיו, הכול עומד ונבנה על שנים יקרות אלו 'כלילא דוורדא'.

הרוח המנשבת בישיבת בין הזמנים, סדר היום המושקע והמותאם במיוחד לגילם ולצרכיהם, הדיבורים, הלימודים, הכינוסים והפעילויות הרבות מצטרפים כולם לפסיפס מרהיב, הפורס לפני הבחור תמונה ברורה וחייה: סדר יום של ברסלביד מהו. מכניסים בו טעם ותענוג בעבודת ה', נעימות ונועם של התקרבות לצדיק; חורטים בליבו תלמים לדורות, להחליט 'פה אשב כי אוותיה', חיים כאלו ברצוני לחיות!

כל סדר, כל כינוס, כל פרט במפעל האדיר מחייב סקירה בפני עצמו. אלא שמקוצר המקום נוכל להזכירם רק כמאן דמחוי במחוג, כשכל אחד מהם כולל רובד לפנים מרובד של עבודת ה' וחינוך המשפיעים לשנים ארוכות.

כבר ביום הראשון נקבצו ובאו מאות הבחורים לסדר מיוחד של 'פתיחת בין הזמנים'. האהבת חברים שרוממה את כולם בהיפגשם עם מאות חברים משאר כל הערים, יחד עם סדר הלימוד המיוחד והדרשות המלהיבות היוו את יריית הפתיחה לחודש של עבודת השם וניצול הזמן כראוי.

חצות לילה... בזמן בו העולם עוד לא סיים את עמל יומו מהיגיעה של ערב פסח, כבר באים ומתקבצים הבחורים לטייל בגן עדן בעצמו. בחוץ אט אט משתררת דממה של לילה, ובפנים כבר גועש בלבת אש סדר הלימוד ברייתא דאורייתא, אחרי ה'תיקון חצות' (תיקון לאה) הנאמר ברוב-עם עם ניגונים מעוררי לב, המעניקים טעימה של חיות ותענוג צרופים שכל חמודות תבל לא ישוו להם, בנוסף זוכים בחורים נוספים לנצל את זמן היחצות' בהתבודדות, כאשר מלגה מיוחדת ניתנת על כך.

לפנות הבוקר פוצחים הבחורים בזמירות הבוקר, בלב עורג וכוסף, "להאירה לפנות בוקר". אחר דיבורים קצרים של הכנה לתפילת שחרית בכוח והתלהבות, הם מתכוננים בחיות ושמחה לקראת ה'עבודה הגדולה', תפילת שחרית בכוח כפי שהדריכנו רביה"ק. לתפילת שחרית מצטרפים גם אלו שלא זכו לקום בחצות, להתפלל יחד בכוח במתינות וכוונה, הנותנים טעם אחר לגמרי לתפילה כולה, כיאה לנכנסים בהיכלו של רביה"ק. ואחר התפילה - פת שחרית בהרחבה עם כל מיני מעדנים לכבוד עובדי ה' העומדים בבית ה' בלילות, כשבמהלכה נידונים ומתלבנים דרכי חיפוש והתקרבות לצדיק והליכה בדרכיו.

משמר היוצא הולך לנוח במקצת מעמל הלילה ולעזור בעבודות של ערב פסח, ומשמר הבא כבר נכנס, הבחורים המתחילים את יומם בתפילה בכוח והתלהבות במניין אנשי הצדיק בזמן קרי"ש הראשון, כאשר גם עבורם נערכת לאחר התפילה בכח סעודת פת שחרית וסדר לימוד מיוחד למשך שעותיים.

אחר הצהריים מתאחדים כל הבחורים שוב לסדר לימוד מיוחד ביותר, סדר לימוד בישיבתו של הצדיק, ללמוד וללמד לעובדא ולמעשה עצות ודרכי הצדיק האמת, המתחיל בסדר לימוד של הלכה, וממשיך בסדר לימוד מיוחד ב'עצת העצות' - ההתבודדות, בלימוד, תפילה וקיום למעשה, כשלוסיים בין מנחה ומעריב מתקיימת דרשה מחשובי המשפיעים בעצה יסודית זו. על גולת הכותרת, 'מסע שלוש ימים', תבוא סיקור מיוחד בעו"ה.

לאחר שאכלו ושבועו, והודו לאמם המסורה שהקינה להם ארוחת ערב נפלאה כל כך, אמר להם אביהם:

"פעמים רבות עולה בי החשק לקחת אתי לאומן בראש השנה גם את הילדים שעדיין לא הגיעו לגיל בר מצוה. הרי ראש השנה אצל הרבי עולה על הכל, ואני מאוד רוצה שהילדים שלי יזכו בזכות הגדולה הזו. אבל אתם ילדים חכמים, ואני לא צריך לספר לכם כמה עולה כרטיס טיסה וכל ההוצאות האחרות מסביב לנסיעה, ולכן, למרות שפך רציתי והתפללתי על כך - זה לא יצא לפועל."

"קצת, זכיתי לישועה מיוחדת, ובעזרת ה' אוכל לקחת אתכם אתי לאמן---" "אהה ברוך ה'!" צעק לוי. "הנה פסבגלות" רטן שמעון, "מן לטאטע לדרב'!"

אביהם חכה בחיך שהם יסימו להתנחל, ולאחר ששניהם השתתקו, הוא המשיך: "ובכן, אני יכול לקחת אתכם אתי לאמן ברוך ה', אבל המתנה הזו לא תגיע סתם... פשוטעיים לרבי, זה לא רק לקנות כרטיס... צריך לפני כן הכנה דרבה כראוי..."

"לשם כך חשבתי יחד עם אמא, ובנינו לכם מבצע מיוחד שכולל בתוכו כמה פרטים: כבוד אב ואם, מבחן על משניות וגמרא הנלמדים בחי'דר, ולמוד קטעים מספרי רבנו שקשורים לנסיעה לאומן, כשבכל שבוע אמר לכם אילו קטעים ללמוד."

"כמו כן, חמשים אחוזים מהכסף הפרטי שלכם, מדמי חנכה, פורים, וכדומה - תפרישו לקפת הסכון מיוחדת שאמא תשמור עליה, כדי שגם לכם תהיה הזכות להשתתף בזכות הקדושה של הנסיעה לרבי..."

וכך, הפל התחיל. באותו רגע חמים, כשבחוץ שולט הפפור - הם לא המינו לרגע עד כמה הם הולכים למצא את עצמם יום אחר תקועים בקר...

המשק כא"ין הכא

ברכת מזל טוב חמה ולבבית שגורה בזאת לידידנו היקרים

הר"ר אליהו יהודה שפירא הי"ו
בית שמש

להכנס בנם לעול תומ"צ

הר"ר שלמה רובינפלד הי"ו
בני ברק

הר"ר ישראל יעקב שפירא הי"ו
ירושלים

לאירוסים בנם

הר"ר נחמן הורביץ הי"ו
בית שמש

הר"ר נחמן פיש הי"ו
ירושלים

הר"ר בנימין שטרנפלד הי"ו
בית שמש

הר"ר אברהם יצחק ווייספיש הי"ו
בית שמש

הר"ר אברהם לור הי"ו
בית שמש

הר"ר חיים נפתליס הי"ו
צפת

הר"ר נתן לייב פוקס הי"ו
בית שמש

הר"ר נחמן גדליה פקשר הי"ו
בית שמש

הר"ר משה יהודה קפלן הי"ו
בית שמש

הר"ר משה קליגר הי"ו
ירושלים

ברכת מזל טוב

להולדת הבן

הר"ר נפתלי בורשטיין הי"ו
בית שמש

הר"ר נחמן שמעון בנדר הי"ו
בני ברק

הר"ר שמואל נחמן גודלבסקי הי"ו
ירושלים

הר"ר נחמן שמואל פראנק הי"ו
בית שמש

להולדת הבת

הר"ר יוסף חיים איזנר הי"ו
ירושלים